

Observatoriul este de două ori în săptămână, Miercuri și Sâmbătă.

Pretul

pentru Sibiu pe 1 an întreg 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dus la casa cu 1 fl. mai mult pe an; — trimis cu poșta în lăuntrul monarhiei pe 1 an întreg 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — În străinătate pe 1 an 10 fl. sau 22 franci, pe 6 luni 5 fl. sau 11 franci. — Numeri singuratici se dau câte cu 10 cr.

OBSERVATORIUL

Diariu politic, national-economic și literar.

Anul III.

Ori-ce inserate, se plătesc pe serie sau linia, cu litere merute garmondu, la primă publicare câte 7 cr., la a doua și a treia câte 6 cr. v. a. și peste aceea 30 cr. de timbru la tesaurul public.

Prenumeratiunile se pot face în modulu celui mai ușor prin assemnatiunile poștei statului, adresate de a dreptul la Redacțiunea Diariului

„Observatoriul” în Sibiu.

Nr. 92.

— Sibiu, Sâmbătă 15/27 Novembre. —

1880.

Conflicte fără număr.

Sangele versată în Clusiu încă totu mai fumează; revoltă de acilea ori-cătu s'ar pareă de pușina însemnată, ea totu mai arunca valuri nu numai peste Ungari'a, ci trece și dincolo în Austri'a. Corpulu întreg alu oficiarilor armatei imperiale se interesădea foarte aproape de casulu dela Clusiu și de sôrtea oficiarilor cari au participat la conflictulu cu Bartha, fia că actori, fia că secundanti. Diariile ôstei, în frunte cu „Wehrzeitung” sustinu, că Rüstow putea se aplica biciusi'a dacă Bartha nu a voitu se duelledie, precum nici nu a voitu, în nici-unu casu inse nu trebuia se mârgea la elu acasa, — de alta parte inse aceleasi diarie redactate de ofiari cu multa sciintia, facu unele revelatiuni foarte neplăcute pentru toti iubitorii de pace și de linistea publica. Anume „Wehrzeitung” descopere în doi Nri, la câte insulte sunt espusi ofiarii armatei în mai multe garnisone din Ungari'a, pe unde mai alesu junimea unghurăca cauta tôte ocaziunile, că se'i chicanedie și se'i arate ur'a loru cătra ei; ofiarii inse cunoscându'si bine regulamentele și tôte instructiunile lor, disciplin'a și vointi'a comandantilor, se ferescu pre cătu numai potu, de orice contactu cu civilii, pentru-că acestora se nu li se dea nici-unu pretextu de a'i provoca și vetama în onôrea și caracterulu lor, care pentru ofiari este totdeauna alaturea cu viéti'a. Conflictulu din Clusiu a fostu cautatu înădinsu cu falinariulu, întocma că și celu cu stégulu unghurescu dela Agri'a. Este o stratagama a kossuthianilor invetiata nu atātu dela italieni până în a. 1866 cătu mai virtosu heredita din mosi de stramosi, că se se aiba totdeauna reu cu „soldatii nemtiesci”, precum dicu ei, că și cum astadi regiamentele de linia nu aru fi recrutate din fiii și frații nostrii.

Se observa dupa informatiuni exacte, că acei doi voluntari cari au denunțiatu pe Rüstow că le ar fi disu „cani unghuresci”, au fostu doi strengari, lenesi, impertinenti, nesupusi, cerbicosi, ômeni de nici-o tréba, buni numai de a chicana până la sange chiaru și pe omulu celu mai flegmaticu; din care cauza ambii au și capatat totu note rele în cursulu anulului și n'au înaintatu nici macaru la charge de corporali. Se mai constata nu numai în „Wehrzeitung” din 20 ci chiaru și în diariulu ministerialu „Hon” din 16 Nov., că si la militi'a teritoriale (Honvéd), care trece denationala unghurăca, se întempla multime de certe și urgii, pe care până acum le-au ascunsu dupa potintia, în fine că obraznici'a multor junii trece peste tôte mesurile, în cătu numai sabii'a le mai pôte pune freu, éra cu acésta sunt datori ofiarii totdeauna candu sunt provocati, insultati și atacati.

Dacă nu insiéla tôte simptomele, comand'a suprema va avea de lucru, nu că se estermine ceea ce abia se mai pôte, ci numai se tina în freu ur'a și resbunarea reciproca; că-ci adeca diariile magiare aducu mereu exemple despre conflicte noue.

Dupa diariulu „Bihar” în 18 Nov. a fostu unu duelu sangeros în Oradea între unu june civilistu cunoscutu că batausiu și între unu ofiariu dela militi'a teritoriala, din cauza că în disput'a ce avura într'o societate, ofiariulu a datu dreptu locotenentiloru Dienstl și Rüstow dela Clusiu. (Vedi și „Kelet” din 20 Nov.)

În 19 Nov. totu la Oradea cătiva artileristi intrand într'o ospetaria, unde isi petreceau mai multi civilisti, soldatii pretinsera, că din sal'a unde voru ei se'i petréca, se ésa civilistii; incepura se cante himnulu imperatului, sau cum se mai dice, himnulu poporului, „Gott erhalte unsern Kaiser” etc. firesce în limb'a germana, pentru-că cu acésta se irite și se provóce pe magiari, cari nu potu se suferi nici limb'a nemtiesca, nici himnulu imperatului. Cetatienii inse avura totusi atātu minte,

că se'si calce pe mania și se scrisnéca în dinti, dară se taca, spre a nu provocă batai de sange. Asia dară și soldatii gregari! (Dupa „Szabadság” Nr. 223).

Din orasiulu Keszthely se scrie, că pe doui locotenti, anume Hoyer și Czedvics din regim. 15 de husari, pre candu mergeau sér'a acasa, au versatu din ferestrele unei familii fruntasie ôle spurcate. (Totu dupa „Szabadság” suplementulu din 21 Nov.)

Despre unu altu conflictu intemplat chiaru în Budapeșta în 18 și 19 Nov. între unu advocatu magiaru și unu ofiariu imperatescu totu din caus'a macelaturei dela Clusiu, de și acela cerculédia în mai multe diarie, noi nu voimu se comunicamu nimicu, până nu se va adevéri mai de aproape, din cauza că prea ni se pare fabulosu.

Aci mai adaogemu numai atātu, că în diariile magiare poft'a de vendetta sangerósa merge crescându, éra insultele aruncate în faci'a corpulu oficiarilor nu credemu se'si mai abia parechi'a în lume. Kossuthianii publicara unu vocabulariu de 30 espressioni insultatórie, aplicate la acelu corp respectabile de 16 până în 20 de mii de barbati. Noi le aflaramu în „Ellenzék” și „Szabadság”, éra citindu-le ni se urcă și noue sangele în faci'a, mai alesu candu scimu bine, că în acelu corp ilustru avemu și noi multime de fii și frați ai nostrii, toti că unulu barbati de onôre și devotati grelei lor vocatiuni. Apoi trebuie se te revolti candu cugeti că — celu pușinu astadata, tôte acestea se întempla immediatu din caus'a unei minciuni scornite de cătra doui strengari perde-véra, la care se potu aplicá de o miie de ori cu mai mare dreptu espressioni că: „omu de nimicu, nerusinat, spurcatu, brutalu, de contrabanda, infamu, poltronu, miserabilu, erou-pléca-fuga, gunoiulu societatiei, féra selbatica, vipera etc.”

Sunt semne rele acestea și noi romanii trebuie se le urmarimu de aproape, și se nu ne ametimu de frazele kossuthianilor.

A cui se fia Dunarea?

În locu de ori-care alta cestiune și revista de peste tîeri și mari, cestiunea Dunarei trebuie se ne interesedie dincóce și dincolo de Carpati, acum dóra că niciodata, pe toti locuitorii acestor tîeri și cu atātu mai virtosu pe romani. Ea este în sensulu genuinu alu cuventulu cestiune de viéti și de mórte.

S'a disu și se mai dice, s'a și decisu odata și de doue ori în congrese și conferentie europene, că Dunarea trebuie se fia, din punctu-de vedere alu comunicatiunei comerciale, fluviu neutrăle. Da, din punctu-de vedere comerciale, nu și din celu politicu, nici din celu stratetigu, ceea ce ar fi unu non sensu.

În Octobru tr. noi amu semnalatu de multu amerintiarea peste mesura brutala a catoruva diarie mari austro-unguresci, cu „P. Lloyd” în frunte, care declarau rotundu, fara frase, că Dunarea intréga, până la Gurile ei trebuie se ajunga cu ori-ce pretiu din lume în posesiunea monarhiei austro-unguresci, din care cauza diplomati'a ei si pretinde, că în conferenti'a staturiloru danubiane Austro-Ungari'a, Romani'a, Serbi'a și Bulgari'a se aiba în veci nu numai presidiulu, ci și votulu dirimatoriulu, adeca asia, că unde va cumpani votulu ei, acolo se fia majoritatea.

Au voitu séu nu, se scia în Bucuresci înainte cu 2 și cu 3 luni despre amerintiările acelea, luat-le au în seriosu sau nu, o voru sci dumnealoru, cari se pricepu la de acestea multu mai bine decâtu pe la noi în provincia. Se pare inse, că astadi le-a trecut de gluma și de ori-ce stringeri de mana „caldurósa”. În 15 Nov. s'a deschisu comisiunea dunaréna européna, chiamata a decide în cestiune. Austro-Ungari'a crediuse

până de curendu, că va avea pe majoritatea poteriloru europene în partea sa și că cu principatele va tinea celu multu Russi'a. Dară în dilele din urma se spune că lucru positivu, că Franci'a și Itali'a aru fi trecut în partea principatelor. Acestea scrii au scosu pe diariile austro-unguresci din orice cumpatu. Până și diariulu militariu „Wehrzeitung” din Vien'a în Nr. din 20 Nov. insulta anume pe Romani'a și pe romani în termini foarte asprii și în fine, nici un'a nici alt'a, amerintia cu invasiune pe uscatu dicundu, că configuratiunea nefericita a Romaniei (că o semiluna lunga dela Orsiov'a până la Bucovin'a) facilitédia armatei imperiale atātu de bine invasiunea și ocupatiunea pînăre Carpati, în cătu în pușine dile ar fi în stare se ocupe tîer'a intréga, fara a mai cugeta și la ocupare de pre Dunare. Numit'a gazeta militara repete în fine și ea, că pentru monarhia este o cestiune de viéti, că Dunarea se ajunga în posesiunea ei până în marea négra. Asia dară și armat'a este aplecata a participa la resolvirea acestei cestiuni.

Celelalte diarie facu choru cerendu unisono Dunarea. „Romanulu” că celu mai vechiu și mai acreditatu organulu alu partidei actuale dela potere, le respunde de câteva-ori, în termini demni, inse totu asia de categorici, cu Non possumus semel pro semper, éra anume în Nr. seu din 12/24 Nov. are între altele câteva sententii demne de tóta atentiunea, la care vomu reveni.

Transilvani'a.

— Blasiu, 22 Nov. st. n. 1880.

Stimate Domnule Redactoru!

În 20 Novembre st. n. 1880, diu'a ss. Archangeli Mihailu și Gavrilu, s'a tinutu în comun'a Sancelu adunarea generala ordinaria a despartimentulu XX alu Asociatiunei. Adunarea a fostu una din cele mai frecventate, la ce a contribuitu nu pușinu și bunavointi'a inteligentiei romane din comun'a numita care a pusu mai multe carutie la dispositiunea domnilor din Blasiu, cari aru voi a participá. Adunarea s'a tinutu în scól'a romana locale. Cu bucuria am observatu, că a fostu de faci'a în totu decursulu adunarei unu numeru frumosu din poporulu romanescu alu acelei comune, și cu unu interesu viu și cu o satisfactiune plăcuta a însoțitu cu atentiunea sa totu decursulu desbateriloru, dară mai cu séma pre m. o. dn. parochu și protopopu locale Zacharia Branu, candu dsa a esplicatu însemnatatea espusetiunei venitorie din Sibiu, și a indemnatu pe locuitori, că se concurga și ei la aceea, pentrucá se servésca spre onôrea Romaniloru. S'a mai facutu în poporulu presentu și una colecta în folosulu Asociatiunei și în scurtu tempu s'a adunatu o suma frumoasă.

Scriitoriulu acestor lini s'a convinsu și cu ocaziunea acésta, că în poporulu nostru este unu capitalu frumosu de potere, care dacă s'ar exploată precum se cuvine, în scurtu tempu amu fi în stare a ne mesura în progressu cu ori-care altu poporu din statulu acesta și a ne ocupa locul cuvenitu dupa dreptu și dreptate. Nu numai în Germani'a, ci și în alte câteva staturi sunt clase foarte numeroase de ômeni, care cu prea pușina esceptiune, nu posedu nimicu, traiescu numai din lucrulu maniloru și pre lângă tôte aceste, ei nu numai că sunt organizati peste tóta Germani'a asia, cătu candu voiescu a face o revista peste progressulu lor, atunci punu în uimire prin ordinea și disciplinarea lor pre partidele bancheriloru și ale proprietariloru celor mari; au una pressa mare înaintata, ce pôte sustienea pe ori-si ce terenu lupt'a cu press'a plutocratiei; ideile lor sunt déjà espuse în una literatura, ce nu mai lasa a dorí nimicu. Dóra noi, cari posedemu cea mai mare parte a pamentulu pe unde locuimu noi, nu vomu fi mai îndaraptu că

proletariatul Europei, ce traiesce numai din mana in gura, de pe un'a di pe alt'a. Nu mai are asia dar nici unu sensu obiectiunea multora, că noi pentru aceea nu potemu inaintă, pentrucă nu avem nobile si omeni avuti. Alte popóra areta, că si fara de acesti doui factori, unu poporu pôte face fôrte multu. Dara se revenu la obiectu. Cu ocaziunea adunarei acesteia s'au facutu si alegerea noului subcomitetu, s'a decisu infintiarea unei reuniuni agronomice, si spre scopulu acesta s'a si alesu una comisiune; s'a decisu că despartimentulu se puna mare pondu pre statistic'a nationale, deocamdata numai cu privire la pamentulu ce trece din manile Romaniloru in ale altora, si la starea sanitaria. Punctulu acestu din urma este fôrte greu, inse pre langa una activitate continua si diligenta totusi se pôte impleni. Cu privire la statistica s'a luatu in consideratiune, că astadi mane trebe se pasimu inaintea poporului nostru si cu unu programu social-economicu, pe langa celu politicu, si apoi programulu fara de ajutorulu statisticeii nu se pôte face de locu. Astfelu prin acêsta adunarea a voitu numai a subministra dupa poteri ajutorulu statisticu celoru ce se ocupa cu economi'a nationale. Dupa ce siedinti'a a duratu 4 ôre întregi dela 11 a. m. pâna la 3 d. a., s'a închisu prin una vorbire plina de entusiasmu de cătra fostulu presiedinte Rss. Constantinu Papfalvi, care pre langa tôte adancile sale betranetie, totusi cu unu zelu si cu una vigóre nespusa a condusu adunarea dela inceputu pâna la capetu. Dupa siedintia Rss. d. canonicu Joanu M. Moldovanu a intrunitu la mas'a sa in curtile din Sancelu ale seminariului, pre toti ospetii de fația. La mesa s'a toastatu pentru Maiestatea Sa, pentru presiedintele Asociatiunei si alu despartimentului, pentru comun'a Sancelu, press'a romana s. a. Adunarea venitória, la invitarea dlui parochu Horsia, s'a decisu a se tinea in Bi'a.

B.

— Blasiu, 11 Novembre st. n. 1880.

(Urmare si fine.)

Erá dejá midiloculu verei, candu comunistii si petroleurii se intorceau amnestiati din Caledoni'a. Atunci află guvernulu de bene a pasí la executarea decretelor din 29 Mart. a. c. in contra congregatiunilor monachali, carora in genere nu li se potea imputá nemic'a, de cătu că se sacrificau pre sene insusi pentru deapropole. Straina vedere! La graniti'a Franciei se întelneau atunci celi ce au arsu cu petroleu Parisulu la 1871 cu celi ce scotu din cloacele lui pruncii celi aruncati acolo, pentru a face ôre-candu din eli cetatieni francesi. Celi de antaniu veneau in patria triumfandu, celialalti mergeau afara lacremandu. Meritul celoru de antaniu erá barbari'a, pecatulu cestoralalti filantropi'a! Sermana Francia! Ai ajunsu se-ti alungi din tíera pre celi ce ti-au facutu canalurile, ti-au taliatu padurile si uscatu locurile cele estinse, că cu tempu se deveni antani'a natiune in lume.¹⁾

Unu atare aspectu a miscatu pre toti ómenii cu simtiemente bune, si un'a multime de amploiatu dela justitia si chiaru si din diplomatia si-au datu dimisiunea in manile ministeriului, mai voindu a traí retrasi si pôte si lipsiti, decatu a dá mana de ajutoriu la atari violentie.

Inse inca nu erau alungati, decatu monachii celi mai puçinu populari. Celi-lalti dein celelalte nuantie erau inca prin locuintele lor. Bene sciá guvernulu, că déca va pasí si la alungarea acestora, atunci se va alarmá tóta tíer'a. De ace'a le-au datu a întielege, că se'si céra autorisare dela statu. Monachii sciendu, că prin un'a atare cerere de un'a parte aru recunósce, că convietuirea lor a fostu ilegale pâna atunci, de alta parte s'aru espune chicanariloru guvernului, despre care sciá, că va face multe obiectiuni, numai că se póta sacrificá cătu mai multi din eli, au respinsu prin tacere unu atare ofertu, si au pretinsu érasu numai tacite, că se li se lierte si loru a traí numai sub dreptulu comunu francesu, care nu pretinde neci un'a autorisare dela statu, déca voiescu mai multi a locuí in un'a casa, sub legi domestice. Astfelu a succesu guvernului a stigmatísá pre monachi de rebeli inaintea massei, aducendu'i in critic'a pusetiune, că de voru cere autorisare, nu voru capata; de nu voru cere, va avea ansa de a'i imprasciá cá pre unii ce nu se supunu legiloru statului, si asia intre Scilla si Caribdis la totu casulu voru trebú se valedica vietiei si activitateri loru de pâna acumu.²⁾ Atunci fostulu ministru Freycinet vediendu că lucrulu a mersu prea departe, a cugetatu că va îmblandí pre colegii sei, déca va cere dela monachi un'a declaratiune, că eli primescu form'a de statu republicana si nu voru lucra neci un'a data in contr'a ei. Prin midilocirea scaunului apostolicu³⁾ monachii au si datu declaratiunea

numita si inca in unu tonu blandu si si simpatihu. Inse Freycinet nici prin acêsta nu si-a potutu inblandí pre colegii sei, din care cauza s'a si retrasu.

Acum foculu din cabinetulu ministeriului isi estinse deodata flacar'a preste tóta Franci'a. Ministeriulu acel'a, care suferu logele francmasoniloru fora a le octroá neci un'a autorisare, ministeriulu acel'a, care suferu cá in façi'a lui, in Parisu, in suburbiile cele mai radicali, in conferintie de a le comunistoru se se traga prin noroiu ori-ce adeveru religiosu, ministeriulu acel'a, care nu a disu unu cuventu, candu consiliulu municipalu din Parisu a eliminatu din scóle tôte cartile, cari contienu numai cuventulu: Ddieu; ministeriulu acel'a, care opresce oficialiloru sei a'si cresce pruncii in scóle basericesci; ministeriulu acel'a care nu are nece unu cuventu de reprobare, pentru foile cele ultraradicali din Parisu, cari in modu asia grobianu ataca religiunea, cătu foile cele oneste se genéza a le si reproduce⁴⁾; ministeriulu acest'a cu ajutoriulu bajonetelor si alu gendarmiloru incepu se alunge din celulele lor pre monachii, caror'a nu li se potea imputá nemic'a, decatu că pre langa totu pretinsulu progresu, in inim'a lor mai este inca locu destulu pentru credinti'a in Ddieu si in baserica lui. Si pre langa tôte, că ministeriulu a voitu a împiedecá ori-ce concursu si manifestare a poporului, prin ace'a, că pre nesimtitu s'a apucatu de lucru, totusi cu miile au fostu de fația la alungarea calugariloru, aruncandu-le buchete si cerendu in genunchi benecuentarea lor. Numai in Marsili'a, unde la 5 ôre deminéti'a s'au facutu esecutiunea, au fostu de fația la 10,000 ómeni, senatori, deputati, functionari, oficeri si altii de tôte categoriile, manifestandu'si simpathi'a fația cu monachii.⁵⁾

In façi'a unei atari violentie esecutate fația cu aprópe la 300 monastiri, tôte elementele nobile din Franci'a, trebuiu se'si puna întrebarea, că ôre pot merge mai departe de mana cu unu atare guvernulu. Si cele mai multe la întrebarea acést'a au respinsu cu nu; din care cauza pâna acum'a la 500 de functionari din regiunea mai inalta si-au datu dimisiunea, ne mai voindu a mai avé nemicu comunu cu unu atare guvernulu; si nu este un'a di, in care se nu priméscu guvernulu 15—20 de dimisiuni din tôte sferile; éra in 7 Novem. insusi veteranulu Dufaure, unulu din edificatorii republicei de astadi, spalandu'si manile, isi depuse dimisiunea in manile ministeriului.⁶⁾ Ma indignatiunea a trecut si dincolo de canalu si foile anglése celebre in tóta lumea: Times, Standard, Pall Mall Gazette, dicu numai adeverulu candu se exprima, că prin esecutarea decretelor din Martiu, guvernulu actualu din Franci'a si-a instrainatu pre toti ómenii onesti, si nu au mai remasu cu elu decatu: „la canaille et les voyous,“ plebea si cocierii.⁷⁾

Nu spre aperarea legiloru s'a inscenatu lupt'a acést'a, ci spre alungarea lui Ddieu din scóla, apoi din viéti'a poporului, si in urma din statu. Baserica inse la tôte aceste responde cu: Alios ego vidi ventos, aliasque prospexi animo procellas!

Erá cei ce mai punu inca atata pondu pe baserica si religiune, cătu isi voru luá tempu a cetí sirurile aceste, acelia puna'si man'a pe ánima si judece, cine este celu vinovatu si cene este celu nedreptu, lupulu seu mielulu, monachii seu guvernulu?

Dr. Alesandru Gram'a.

Ungari'a.

— Budapest'a. Precum observaseramu si in Nr. precedente, desbaterile asupra budgetului curgu neasemenatu mai iute decatu in ori-care altu anu de mai inainte. Dupa desbaterea generala, care a tinutu numai 5 dile, in 22 Nov. s'a si votatu mai întregu budgetulu ministeriului de finantie, in care au datu numai de o pedeca, la cestiunea vendiarei dominielor statului, unde extremii, cá Helfy, Mocsáry si altii au incoltitu cá nisce lupi flamendi pe ministeriu. Ministrulu de finantie comit. Juliu Szapáry se aparà de ei precum s'aru apará unu oieriu pe pusteles Ungariei si scóse o maioritate prea modesta contra lor. Vorb'a este, că se mai afla dominie de ale statului, pretiuite in 40 de milióne florini v. a., din care dice ministrulu, că se vendu totu numai de câte 5 milióne pe fiacare anu, pentru cá prin vendiarea de prea multe mosii dintr'odata, se nu scadia valórea acelorora, cum si a altoru private, de care se punu mereu la toba (mai de curendu érasu vreo optu, pretiuite dela 50 mii pâna preste 1 milionu fl.); éra candu a promis ministrulu, că sumele incassate din vendiarea dominielor se voru întrebuintia numai la investitiuni reali, folositorie, atunci extremii au strigatu intre risete sarcastice cu terminulu americanu Humbug, care va se dica minciuna. In 23 discussiunile s'au invertitu multu pe langa acea parte a budgetului.

vedé din epistol'a Papei adresata Metropolitulu Parisu-Guibert si publicata pe la inceputulu lunei curente in mai multe foi.

¹⁾ Tôte aceste se potu vedé din foile francesce, deca cineva numai urmaresce cu atentiune miscarea cea grandiósa in Franci'a, dara cu deosebire in foile catolice, cari lucruri de aceste se indatinéza ale inregistrá.

²⁾ Vedi „L'Univers“ din Octobru si Novembre; unde din cele aduse se potu vedé si in „Pester Lloyd“ de pe acelasu tempu.

³⁾ Vedi dimissionarile aceste in „L'univers“ din dilele din urma.

⁴⁾ Vedi estrasele din foile aceste in „L'univers“ din 8 Nov. a. c.

Afara din diet'a unghuresca, intru o comisiune decurgu alte órecare discussiuni, de care va trebui se ne interessamu fôrte de aprópe, din cause fôrte grave. Este asia numit'a enquetta a ministrulu de interne, a carei vocatiune este a elabora unu proiectu de reform'a comitatelor (municipieloru). De nu ne insiéla memori'a, acesta ar fi alu patruea experimentu facutu dela inceputulu dualismulu cu comitatele si alu nouelea dela 1849 incóce, in corpore vili, precum dicu medicii. Cestiunea principale este aci, daca functionarii municipali voru mai fi alesi, sau denumiti de a dreptulu de cătra guvernulu. Scie tota lumea pe la noi, că si alegerea acést'a de acuma, întemeiata pe candidatiune de câte trei la fiacare postu, in realitate nu este alegere, ci denumire, că-ci prefectulu candidédia pe cine'i place lui; apoi alegerile nu se facu pe viéti'a si nici cu dreptu de pensiune, ci numai pe câte 6 ani, in cătu bietii functionari se afla necurmatu intre frica si sperantia.

Mai este inse si alta cauza ce trece in scandalu, care ne face se urmarimu de aprópe lucrurile acelei comisiuni.

Curatu si respicatu resulta din tôte discussiunile membriloru ei, că scopulu principale este si cu acést'a organizare noua desnationalisarea mai virtosu a romaniloru din Banatu si Transilvani'a, departarea dintre densii a oricarui functionariu de nationalitate romanesca prin denumiri in alte parti neromanesci, incercarea de a magiarisa pe poporu prin functionari cu totulu straini, adusi de airea si mai de aprópe din Secuimea cea flamenda. Totu in acea comisiune s'a disu, că denumirea imediata este ceruta si in interessulu acelu numeru mare de familii nobilitarie magiare, scapatate fôrte tare in averi, pentru cá se se póta sustinea macaru din salariile lor, si care n'au ajunsu tocma de totu la sapa de lemn, se'si rescumpere din pamenturile zalogite, sau se cumpere altele. Adeca: astadi, pe la a. 1880 se decopiadia aprópe din litera in litera sisthem'a de germanisare din dilele ministeriului Alex. Bach (1850—1859), care a caditu cu sgomotu. Se tine prea bine minte, că Bach ajunsese la atata nebunia in fanatismulu seu de germanisatoriu, in cătu pe la 1854—6 preparase si unu planu de a desfiintia chiaru si alegerea primariloru si a notariloru prin comunele rurali si a introduce denumirea de cătra ministeriu, totu numai de primari si notari nemti, sau de alti individi straini, cunoscatu de limb'a nemtiésca. Asia departe ajunsese nerusinat'a tirania a despotismulu. Mare desperatiune trebe se domnésca in sufletele aceloró ómeni, carii mai potu crede in realisarea unoru planuri atatu de chimerice.

Romani'a.

— (Dela sinodu.) De candu se deschise sessiunea anuale a sinodului Romaniei, destinata a decide in marea cestiune a revisiunei de traducere si a tiparirii cartiloru bisericesci cu litere latine (amu potea dice europene), cum si afaceri mari de ale clerului de miru, appare in diariile din capitala si câte unu actu bisericescu si unii articlii religiosi-morali, cari merita a fi relévati din noianulu certelor politice si sociali, adesea pe cătu de passionate, tocma pe atata si sterpe. Asia aflamu in „Pressa“ dintru o serie lunga de epistole critice, care uneori scapata si in pessimismu desperatu, vreo trei, dedicate starei morale, religiose si clerului. Ni se cere dincóce, cá se le reproducemu. O vomu face, că de si pessimiste, totusi sunt instructive. Asta-data damu aci unu altu actu dupa „Binele publicu“, insoçitu de o scurta prefatiune a redactiunei.

Facultatea de teologia.

Fia-care omu, care dorese cá némulu romanescu se inaintedie cătu mai multu pe calea culturei si a civilizatiunei, a vediutu cu intristare, cum baserica romana, care este unu factoru insemnatu in cultur'a nóstra, a remasu inapoi, si clerulu romanu neavendu o cultura inalta, nu pôte se'si indeplinésca sacr'a missiune cu demnitate. Au fostu timpuri in vechime, candu chiaru popórale vecine veniau si se adapau cu sciintiele in scólele nóstre. Fratii nostri din Bucovin'a si din Transilvani'a au scoli inalte de teologia, si numai Romani'a independenta se nu aiba o asemenea scóla?

In acést'a stare de decadere a bisericeii, éta că unu episcopu cu sentimente generóse si romanesce a propusu in siedinti'a sinodului de eri, cá se infintiédie o facultate de teologia, nu cu mij-

¹⁾ Vedi opulu „Oesterreichs innere Politik von Albertus 1879,“ unde suntu schitate in diverse locuri meritele calugariloru pentru Franci'a.

²⁾ Déca monachii s'aru fi supusu, atunci aru fi recunoscutu dreptulu statului de a le autorisá viéti'a loru domestica. De unde urméza, că statulu candu ar fi volitu, i ar fi potutu alungá, si i ar fi si alungatu mai tardiu, pôte cu scomotu mai puçinu. Deci monachii s'au luptatu pentru unu principiu alu libertatei.

³⁾ Cá portarea monachiloru au fostu aprobata de scaunulu apostolicu si de episcopatululu Franciei, se pôte

lôcele guvernului, cî sacrificandu chiaru salariulu seu, pentru a vedea cu unu césu mai înainte clerulu romanu ajunsu la trépt'a ce i se cuvine. Acestu demnu episcopu este Ghenadie alu Argesiului, pe care in tôte inpregiurarile ilu vedemu celu dintaiu a sacrificá pentru scóla si pentru biserica. Onóre acestui demnu episcopu! Éta si propunerea:

Prea sfintiti parinti si frati intru Christosu mitropolitii si episcopi si membri ai sântului sinodu.

Primindu toiagulu pastoriei alu eparchiei Argesiului, gandirea mea a fostu di si nópte pironita la ide'a, cum s'ar potea face, cá simtiulu religiosu si moralitatea poporului, care din ce in ce merge spre decadere, se se inaltie si biserica romana se inflorésca si se se radice la acea stralucire din vremile vechi, candu chiaru popórale vecine veniau si se adapau cu sciinti'a teologica in scólele romane.

Din esperienti'a de tôte dilele si din caletoiriile mele in tierile apusene mai inaintate in cultura si in civilizatiune de câtu noi, am capatatu convingerea, cá simtiulu religiosu si cu sine si moralitatea poporului si biserica, care este hranitorea acestoru simtieminte, nu se potu radica, de câtu printr'unu cleru luminatu.

Dar acestu cleru luminatu se formédia numai intr'o scóla inalta de teologia, care se fia alaturata la universitate, pe lãnga celelalte scoli inalte de filosofia, de dreptu, si altele.

In adeveru seminariile actuale, avendu-se in vedere, cá preotii nostrii de acum 40 de ani abia poteau se scrie si se citésca, au facutu multu pentru luminarea clerului. Acésta inse nu este destulu, pentru cá clerulu se fia pe aceeasi trépta de cultura si inaintare in scientia cu societatea laica.

Acésta trebuintia o simtimu cu totii si de aceea statulu din candu in candu tramite tineri, cá se studiedie teologia in strainatate, precum in Germani'a, in Russi'a, in Greci'a si in alte parti. Chiaru guvernulu austriacu simtiendu trebuintia de o cultura mai inalta a clerului ortodoxu din Bucovin'a, a facutu o facultate de teologia, in care sciintiele teologice se predau mai multu in limb'a germana. In Sibiu prin silintiele si sacrificiile mitropolitulu Siagun'a este infintiatu de mai multi ani o scóla inalta de teologia si chiaru miculu regatu alu Greciei posedu o facultate de teologia.

Aceste institute inalte au facutu, cá fratii nostri din Bucovin'a si din Transilvani'a se aiba unu cleru multu mai luminatu si crescutu pentru biserica, de câtu alu nostru. Apoi daca la fratii nostri de sub stapanirea Austriei se afla asemenea institute inalte, in Romani'a independenta, in centrulu romanismului, se nu potemu infintiá o facultate de teologia, de unde se ésa preotii cu crescere si cunoscintie inalte dupa cerintiele timpului de fácia?

Câtu despre mijlôcele, cu cari s'ar potea infintiá o facultate de teologia, se potu gasi usioru. Avemu barbati distinsi, cari potu fórté bine figurá cá professori la o facultate de teologia. Astfelu sunt prea sfinti'a sa parintele Archiereu Suhopanu in Jasi, doctorulu Barbu Constantinescu si altii in Bucuresci, par. Stefanelli in Cernauti, archimandritulu Hamza in Aradu, cari sunt recunoscuti pentru eruditiunea loru teologica.

Inse, fiindu-cã statulu are in timpul presentu multe nevoi, la cari trebue se face fácia, eu credu, cá acum ni se dá privilegiu cu acésta inpregiurare se aretam turmei, ce pastorimu, cá suntemu adevirati ucenici ai lui Christosu si vrednici urmasi ai strabunilor nostri mitropolitii si episcopi, cari isi puneau viéti'a in primesdie si nu se temeau chiaru de mórte, candu erã vorb'a se apere biserica si poporulu romanu, atãtu in potriv'a vrasmasiloru din afara, câtu si a inpilatoriloru din naintru.

Intemeiatu pe aceste considerante si crediendu, cá Inaltu Prea Sfintiile loru mitropolitii si fratii mei intru Christosu episcopi, sunt inspirati de zelulu sacru de a face, cá patri'a si biserica romana se inflorésca, viu eu smeritulu si celu mai micu intre episcopi, a ve rogá se primiti urmatórea propunere:

1. Se se róge onor. ministeriu a infintiá inmediatu facultatea teologica in capital'a Romaniei.
2. Se se numésca professori romani cunoscuti prin eruditiunea loru teologica, cá se se incépa câtu mai curendu anulu ántaiu de teologia si
3. Pentru acoperirea cheltuieliloru trebuintiése oferescu guvernului jumetate din salariulu meu pe timpul de doi ani si rogu smeritu si pe Inaltu Prea Sf. Vóstra mitropolitii si frati episcopi, se ne unimu cu totii a sacrificá jumetate din salariile nóstre pe timpul de doi ani pentru radicarea unui asemenea monumentu nationalu. Pentru care fapta generósa

biserica si poporulu romanu ve voru fi recunosctori si ve voru binecuvéntá.

Ghenadie II-lea,
episcopu alu Argesiului.

Prussi'a.

— Berlinu. Apoi se mai cutedie a dice cineva, cá nu existe Nemesis, dreptate ddiésca resbunatória! In congressulu europénu tinutu la Berlinu, condusu si influentiatu de principele Bismark dupa placulu seu, s'a decisu in contra Romaniei si a statelor balcanice mesur'a despotica de a indigena in tierile loru pe toti evreii fara nici-o alegere, nascuti acolo sau veniti de airea, buni rei, onesti sau hoti. Insulte nenumerate, sila morala, ba chiaru si amerintiari cu armele isi audi Romani'a cu anii intregi dela tóta Europ'a; diariile straine se aruncasera asupra romaniloru cá nisce potai de cani selbatici din Afric'a, totu numai din caus'a evreiloru. Éra astadi! In Aten'a filosofiloru nemtiesci, in Berlinu capital'a Prussiei si dela 1871 a Germaniei intregi, s'a intemeiatu asia numit'a liga antisemitica, alu carui scopu pronuntiatu pe sute de mii de pagine este: impedecarea jidoviloru straini de a se mai asedia in Germani'a, marginirea drepturiloru politice pentru cei ce se afla locuitori in acelu statu, limitarea ramuriloru de comerciulu pentru jidovi, mesuri politienesce mai stricte decãtu pentru germani, incercarea de a'i crestina etc. Agitatiunea contra evreiloru curge pe fácia. in vederea si audiulu lumei, mai bine de doi ani. In fine lig'a inainta si o petitiune antisemitica de a dreptulu la diet'a Prussiei. In fruntea ligei stã insusi parochulu curtiei regesci dr. Stöcker, cu câtiva prefecti, inca si unii generali, apoi altii cu diecile de mii. Acea petitiune se dete in desbatere publica la 22 si 23 Nov. Deputatii evrei si evreofilii se apara pe viéti'a pe mórte contra celoru mai violente atacuri venite din partea adversa, si anume dela numitulu parochu, care dise intre altele, cá aci nicidecum nu póte fi vorba de persecutiunea religiunei, nici de a nationalitatiei sau rassei de ómeni, ci numai de apararea cea mai energiosa contra coruptiunei, demoralisatiunei, lacomie, rapacitatiei evreiloru, cari ori-unde se asedia intre crestini, ii reducu la sapa de lemmu, éra press'a periodica pre cáta este in man'a loru — si este fórté multa, a inveninatu preste totu moralitatea publica si privata cu productele sale desfrenate, nerusinate, pe care ei au fruntea se le numésca liberali. Resultatulu acestoru desbateri se va afla mai apoi.

Asia o patira germanii cu evrei, pe carii aparasera pe mórte contra altoru popora. Curatu asia o patu si ungerii, adeva precum o merita.

Triumfu ??

(Urmare.)

Sub decursulu cercetarei luatú fiindu la intrebare si redactorulu „Telegrafulu romanu“ d-lu Nicolau Cristea, acesta dá urmatoriulu respunsu in limb'a magiara:

„Cei doi articuli ce mi s'au cetitu, nu i-am scrisu eu, ci parochulu din Gur'a-riului Joachim Munteanu, carele mi ia trimisu cu rogarea, cá se'i publicu in „Telegrafulu romanu“. Prin urmare nu iau asupra mea responsabilitatea fácia de acei articlii, ci aceea o va luá asupra'si scriitoriulu loru.

De altmentrene eu in acei articuli nu vedu nici o vetamare de onóre, de órece ei coprinde numai fapte inplinite.“

Din fassiuile toturor martoriloru se vede dar, cá „Telegrafulu romanu“ Nr. 112 ex 1879 in corespondenti'a din Gur'a-riului au reportatu si publicatu neadeveruri, calumnii, nici de cum fapte inplinite, ci scornituri reutatiose; éra redactorele „Telegrafulu romanu“ dn. Cristea tradédia pe corespondentele seu parochulu Joachim Munteanu in unu modu, care variadia multu de generositatea cu carea s'a laudatu inaintea juratiloru, cá de ar fi sciutu, cá caus'a va veni inaintea acelor jurati, elu, dn. Cristea, ar fi avutu curagiulu se ia tóta responsabilitatea asupra'si fácia de articlii incriminati.

Pãna candu s'au pertractatu tôte acestea inaintea judelului de instructiune, timpul erã ajunsu la lun'a lui Aprile 1880, éra rogarea mea din 4/16 Octobre 1879 data la auctoritatea bisericesca, dormiã somnulu de mórte.

Deci, basatu pe curatiene conscientiei mele, pe fassiuene martoriloru; datoriu onórei si reputatiunei mele atacate si vetamate publice, ignoratu si abandonatu din partea auctoritatiei bisericesce; m'am vedutu necesitatu a dá cursu liberu procesulu dejã inceputu la tribunalulu regiu, caruia la 23 Aprile 1880 am inaintatu actiunea mea la tribunalu.

Onorable d-le jude de instructiune!

La provocarea ddo 12 Aprile a. c. Nr. pr. 12/1879, intimata in 13 Aprile a. c. si pe temeiulu §. 23 rep. de pressa, am onórea a substerne in terminulu legalu urmatoriulu:

Actu de acusatie.

Inainte de tôte declaru, cá privescu aretarea criminala cá o intregire a actului de acusare si rogandu-ve se o presentati dinpreuna cu aclusele, onor. Juriu, me marginescu de asta-data a aretá numai aceea, ce dupa §. 25 regul. de pressa este o neaparata recerintia a actului de acusare si anume:

Acusarea mea se intemeiã pe intregu coprinulu corespondentiei aparute in „Telegrafulu romanu“ Nr. 112 din 1879, datata „Gur'a-riului in Septembre 1879“ si signata cu „z“, care imi schimosesce cu intentiune cuventarea ce o am tinutu la inmormentarea parochului repausatu Joanu Manta si'mi atribue nisce espressiuni, care eu nu le-am folositu si la cari corespondentulu adauge nisce observari, ce invólva pentru mine o vetamare de onóre cu atãtu mai virtosu, cu câtu eu ocupu in biserica mea positiuni insemnate, in timpu de mai multi ani cá protopresbiteru, asesoru consistorialu, professoru de teologia si directoru, si mai cu séma pentruã corespondenti'a a aparutu intr'o fóia, care e sustinuta de biserica, e cetita de clerulu intregu si considerata cá organu oficiosu. Imi intemeiediu acus'a mai departe pe intregu coprinulu respunsulu aparutu in Nr. 118 alu „Telegrafulu romanu“ din anulu 1879 in rubric'a „locu deschisu.“

In deosebi sunt vetamatóre urmatórele diceri din corespondentia:

a) „Cuventulu funebralu rostitu de p. J. Hannia „s'a presentatu in form'a unei agresiuni contra parochului Joanu Munteanu.“

b) Urmatórele cuvinte din 2):

„Ba a staruitu cá si fostulu protopresbiteru tractualu, p. Joanu Hannia se fia silitu a'si dá ratiociniulu „despre manipularea averiloru bisericesce din Gur'a-riului. Acésta se intielege de sine, a trebuitu se pródca sãnge reu in debitori si manipulantii. Éra cuventatoriulu a sciutu unde lovesce, candu a disu: se nu „imble scormonindu si atitiandu, ... nu stricandu cele „ce altii au facutu si au dresu.“

Not'a 3 intréga:

„Parochulu J. Munteanu nu e nascutu in acésta parochia. Inpregiurarea acésta dá ansa oratorului, cá servindu-se de inalt'a sa auctoritate, se'lu presinte „poporului cá pe unu strainu veneticu, inpusu poporului, si care nu se interessédia de binele poporului, mai „multu, nu tine cu poporulu, este vrasmasiu poporului. — Cine ar fi potutu asteptá atãta imprudentia din partea unui directoru seminariulu si totuodata asesoru „alu consistoriului archidiecesanu? A provocá pe poporulu la neascultare fácia cu preotulu seu, ba indirectu „a'lu provocá la revolta, dovedesce, intre altele, o ne- „marginita incredere in sine.“

Not'a 4 intréga:

„Indemnarea la filantropia este o frumósa fapta a „preotulu. Dar candu acestu indemn are de mactima „finis sanctificat media,“ ce respunsu va dá unu „professoru de morala? D-lu cuventoriulu care e si „professoru de morala, provóca pe poporu directu la „neascultare fácia cu eventualele ordinatiuni ale consistoriului (din care de altmintrea si d-sa face parte) „in respectulu intregirei acelei parochii.“

Mai departe urmatórele diceri din respunsulu publicatu in „Telegrafulu romanu“ Nr. 118 din anulu 1879 in rubric'a „locu deschisu“:

„Constatediu inse, cá d-lui Hannia i este inposibilu „a negá, cumcã si-a permis cu volnicie a calcá in „pitióre ordinea bisericesca si a prevaricá in parochi'a „Gur'a-riului, in daun'a parochului de acolo si a disciplinei.“

Si in sfersitu urmatórea dicere:

„Faptulu acesta alu d-sale inse nu este celu dintaju si fara pareche. Mai sunt casuri, in cari d-sa „si-a uitatu de sine si de positi'a sa.“

Fiindu-cã corespondentulu imi schimonosese cuventarea si pe temeiulu acestoru schimonosiri a le sale me presentédia pe mine, care sunt dignitariu bisericescu, asesoru consistorialu, directoru de teologia si professoru de morala, inaintea cetitoriloru unei foi ce trece de organu oficiosu alu consistoriului, cetitori, cari sunt mai cu séma preotii, invetiatori, teologi absoluti si in genere coreligionari de ai mei, — cá pe unu omu atãtu de patimasiu, usioraticu si preocupatu, in câtu sunt in stare se mergu din Sibiu la Gur'a-riului, pentru a inegri intr'unu cuventu funebralu pe unu preotu inceptoriu inaintea poporului si a'i pagubi stol'a; me presentédia cá unu omu nemoralu care uitandu'si de datorintia si abusandu de auctoritatea sa provóca pe poporu la revolta contra preotulu seu si a consistoriului, éra activitatea ce o amu desvoltatu in timpu de 25 ani cá protopresbiteru spre multiamirea mai mariloru mei si a tractulu meu, voiesce a o maculá prin aceea, cá me infatisédia inaintea opiniunei publice cá pe unu omu care nu a administratu cu fidelitate banii incredintati lui si fundatiunile, si care nu voiesce a dá socotela de câtu silitu, si fiindu-cã in fine corespondentulu nu numai cá repetédia aceste lucruri, ci mai adauge, cá acestu casu nu este fara pareche — cá-ci eu mai de multe-ori mi-am uitatu de mine si de positiunea mea, — elu prin acésta comite delictulu vetamarii de onóre, normatu in §. 488 c. pen.

Invinvetiescu de acestu delictu in prim'a linia pe preotulu gr. or. din Gur'a-riului d. Joachim Munteanu, care conformu protocolulu luatú la judecatori'a cercuala reg. din Salisce in 27 Novembre 1879 a recunoscutu, cá este autorulu articuliloru incriminati, — éra in a dou'a linia pe venerabilulu protopresbiteru si asesoru consistorialu d-lu Nicolau Cristea in Sibiu, si anumitu nu numai pentruã densulu cá redactoru alu „Telegrafulu romanu“ in intielesulu regulamentulu de pressa din 27 Maiu 1852 §. 34 este responsabilu pentruã articlii penali ce aparu in fóia sa, ci si pentruã densulu a publicatu articlii din cestiune cá materialu binevenitu, in deplina conscientia, cá me va compromite prin trensii in susu si in josu.

Pentru a confirma această, me provocu la marturisirea depusa în protocolul din 8 Novembre 1879, alaturat la actele de instrucțiune, în care (redactorul) dice, că nu ia responsabilitatea asupra sa, de alta parte înse nu vede nici o vetamare de onore în articolul din cesiune, pentru că acestea „coprindu numai fapte.”

Prin urmare densulu considera expresiunile co-prinse în articolul incriminati de ale sale.

Me provocu și la mai multi numeri de ai „Telegrafului romanu,” în deosebi înse la numerii 87, 88 și 89 din anulu 1871 și la numerii 63, 66 și 68 din anulu 1873, în cari me ataca în modulu celu mai necrutatoriu, numindu-me, catilinstu, petroleistu și vipera, și amerintiandu-me că pe viitoriu se voru silă a calcă vipera nu pe cōda, ci deadreptulu pe capu. Voiu avea onōrea se cetescu la pertractarea cu juratii unele diceri din acei numeri.

Din tōte aceste fapte se vede, că densulu me persecuta sistematicesce și publica în fōi'a sa bucurosu și dela ori-cine articuli cari sunt meniti a me vetamă.

Nu potu se nu amintescu și aceea, că d-lu jude cercualu reg. din Salisce, care a fostu recercatu se asculte martorii mei, a trecutu cerculu seu de activitate și a lucratu contra legei, pentru că densulu aprobandu intentiunea acusatului, că expresiunile desonoratōre și vatematōre se se dovedesca, 'ia ascultatu în privinti'a această și martorii lui, fara nici o recercare competentă. Si procedur'a această nu este admissibila dupa §. 7 alu ordinatiunei ministeriului de justitia, prin care se normedia procedur'a juriului și eu trebue se protestediu contra unei asemenea repetitiuni. Si această o facu, nu pentru că credu că expresiunile vatematōre se voru po- tea dovedī — pentru că și protocollele luate cu martorii acusatului dovedescu tocmă contrariulu — ci o facu pentru că legea se fia respectata.

Martorii cari voru trebuī se fia citati și ascutati asupra inpregiurarilor atinse în aretarea mea criminală, sunt cei numiti în list'a alaturata.

În sferistu, facu înca de acum declaratiunea, că pentru casulu de condamnare voiescu, că în contra d-lui Nicolau Cristea se se aplice numai pedeps'a în bani, — era contra d-lui Munteanu, pentru care positiunea sa învōlva inpregiurarea agravatōre a §. 494 lit. b), voiescu se se aplice §. 499 c. pen. în tōta asprimea sa și sententi'a prin care va fi judecatu se se publice la orice casu în aceeași fōia.

Deci ve rogu se binevoiti a substerne acestu actu de acuzare inpreuna cu tōte actele de instrucțiune prea onorab. presidiu alu judecatoriei de pressa cu recerca- rea, că se binevoiesca a convocā juriulu și a condamnā pe acusati.

La pertractarea juriului eu voiu fi reprezentatu prin d-lu Arz de Straussenburg, avocatulu în Sibiu, dar me voiu infatisi și eu în persōna.

J. Hannia.

(Va urmă.)

Sciri diverse.

— (Societatea academica „Junimea”) Prea onor. d-le redactoru! Comitulu societatiei academice „Junimea” din Cernauti isi ia libertatea a recurge la bunavointi'a d-vōstre rogandu-ve se binevoiti a introduce în prea stimatulu diariu urmatoriulu anuciū:

Societatea academica „Junimea” din Cernauti a alesu în siedi'nti'a generala ddato 10 Novembre a. c. în comitetu pe d-lu Severinu Procopovicu stud. fil. că presiede, pe d-lu Lazaru Vicolu stud. fil. că vicepresiede, pe dn. Titu de Cuparencu stud. juris. că secre-

tariu, pe dn. Georgiu Borcea stud. juris. de cassariu și pe dn. Erastu Mandicevski stud. juris. că controloru.

Apoi a alesu în comisiunea revedietōre pe dn. Grigoriu Onciulu stud. fil., pe dn. Victoru Iliutiū stud. juris. și pe dn. Victoru Vasiloschi stud. juris., în urma în comisiunea literara pe dn. Joanu Telēga stud. fil., pe dn. Lazaru Vicolu stud. fil. și pe dn. Stefanu Popesculu stud. juris. Că membrii emeritati s'au denu- mitu dn. Tōderu Bujoru prof. gim. și dn. Joanu Danu cand. de fil. pentru meritele loru fața cu societatea.

La siedi'nti'a sociala din 16 Novembre a. c. s'au proclamatu că membrii onorari: dn. Alexandru baronu Vasilco proprietariu mare și membru alu senatului imperiali, dn. Niculau cav. de Hormuzachi propriet. mare, dn. Mihaiu Piteiu c. r. consil. de tribunalu și deputatu imperialu, dn. Joanu Sbiera professoru de universitate, dn. Joanu Bumbacu professoru și dn. Artemiu Berariu parochu în Ciahoru, pentru ofertele cele generōse și pentru interesulu și zelulu celu viu, ce'lu manifestēdia fața cu societatea.

Nota: Jurnalele romanesci sunt rogata a repro- duce acestu anuciū.

Cernauti, 18 Novembre 1880.

Cu tōta stim'a

Comitetulu.

Post'a redactiunei.

— Bucuresci. Iubitulu nostru colegu fōrte reu. Me rogu de patientia numai pentru puține dile.
— Orasci'a. Respunsu prin posta.
— Gherl'a, 16/28 Oct. et 11 Nov. Nu se pōte.
— Curticiu, 17 Nov. Dela Juliu—Oct. nu mai este ex. întregu, dela 1/13 Oct. înainte avemu.

Preturile cerealeloru

și altoru obiecte de traiu au fostu la
23 Novembre st. n. în Sibiu:

Grâu, dupa cūalitati	1 hecctolitr	fl. 7.10—8.10
Grâu, amestecat	1 „	5.60—6.60
Secara	1 „	5.60—6.—
Papusoiu	1 „	3.10—3.50
Ordiu	1 „	3.90—4.30
Ovesu	1 „	1.90—2.30
Cartofi	1 „	1.60—2.—
Mazare	1 „	7.—8.—
Linte	1 „	9.—10.—
Fasole	1 „	5.50—6.50
Lardu (slanina)	50 Kilogram.	36.—38.—
Untura (unsōre topita)	50 „	36.—40
Carne de vita	1 „	—46
Oua 10 de	1 „	—25

Cursuri de Bucuresci în Lei noi (franci).

11 23 Novembre 1880.

Obligatiuni rurale din 1864 convertite cu 6%	l.	85.— b.
Inprumutulu Oppenheim (Londra) din 1866 cu 8%	„	108.— „
Obligatiuni dominiali cu 8%	„	104.— „
— Creditu fonciariu rurale cu 7%	„	100.— „
— Creditu fonciariu urbanu cu 7%	„	93.— „
Inprumutulu municipale alu capitalei din 1875 cu 8%	„	99.1/2 „
Actiunile calilor fer. rom. (Berlin) din 1866 cu 5%	„	55.— „
Obligatiuni din 1868 cu 6%	„	98.40 „
Prioritati cu 8%	„	— „
Actiunile banței Romani'a din 1869	„	310.— „
Daci'a, comp. de ascur. din 1871 act. (fr. 500) 8%	„	215.— „
Romani'a, compania de ascur., din 1875 cu 8% act.	„	— „
(200 l.) platitu 100	„	70.— „
Rent'a romana din 1875	„	77.— „
Diverse:		
Argintu contra auru	4%	
Bilete hipotecarie	2 1/2%	
Florini val. austriaca	2.14 „	

Auditi, vedeti și mirati-ve!

Marfurile de argintu Britania, primite dela o massa concursuala a unei mari Fabricē de argintu Britania, devenite falita, se dau cu ori ce pretiu, sau mai bine disu gratuitu.

Trimitiendu fl. 7. — în bani gata sau cu rambursa ori cine primesce urmātōrele 50 obiecte cu a patra parte din valoarea reala, și adeca:

Bucati	6 Cutite de masa	escelente, manunchiu de argintu Britania, cu cutitari adeverat englesesci
„	6 Furcutie	de cele mai fine, argintu Britania, dint'o bucata.
„	6 Linguri	de mancare de argintu Britania, grele și massive.
„	12 Lingurite	de cafea de argintu Britania, de cea mai buna cūalitate.
„	6 sustiitōre	de cutite de argintu Britania, de cea mai buna cūalitate.
„	1 lingura	mare de lapte de argintu Britania, massiva
„	1 lingura	mare de supa de argintu Britania, grea.
„	9 Tave	de presentatu, ciselate fōrte finu.
„	2 sfesnice	de masa de salonu Britania pline de efectu.
„	1 corfa	de pāne massiva de argintu Britania.

Tōte 50 obiecte sunt fabricate din celu mai finu și celu mai solidu argintu Britania, care este uniculu metalu ce ce esista pe lume, care în veci remane albu și nu se pōte deosebi de argintulu adeveratulu nici dupa o folosire de 30 ani; pentru această garantēdia.

Afara de aceste mai sunt:

18 cutite, furcutie și linguri	de argintu Britania, câte 6 bucati tōte 18 la olalta fl. 3.75.
6 linguri mici de cafea	de argintu Britania, mai înainte cu fl. 3.— acum numai cu fl. —60
1 lingura de supa	„ „ „ „ „ „ 3.— „ „ „ „ 1.—
1 lingura de lapte	„ „ „ „ „ „ 1.50 „ „ „ „ —50
6 tave	„ „ „ „ „ „ 5.— „ „ „ „ 1.50
6 sustiitōre de cutite	„ „ „ „ „ „ 4.50 „ „ „ „ 1.50
1 cutie de zacharu	„ „ „ „ „ „ 4.— „ „ „ „ 1.20
1 pareche sfesnice	mai mari de „ „ „ „ „ „ 2.— si fl. 3.—
1 clopotielu de masa	de argintu Britania mai înainte cu fl. 4.— acum numai cu fl. 1.60
1 paburu de oua	„ „ „ „ „ „ —60 „ „ „ „ —30
1 pipernitiă și salacitiă	„ „ „ „ „ „ 2.50 „ „ „ „ —75
1 Carafine pentru otietu și uleiu,	de argintu Britania mai numai fl. 3.50 și fl. 4.50
1 uncalta de focu	grea de pusu pe masa, mai înainte fl. 3.— acum numai cu fl. —95.

Cane de cafea si tea à fl. 2, 2.50, 3, 4; clesce de zacharu à cr. 35, 50, 80, fl. 1; cutii de zacharu à 2.80; presaratoriu de zacharu à cr. 25, 40, 75, 90, fl. 1; carafine de otietu și uleiu à fl. 2, 4; cutii de untu à cr. 75, 95, fl. 1.70, 2.80, 3.25, 4.— înca și alti articuli nenumarati.

Că dovada, că anuciūulu meu

nu este insielatoria,

(40) 10—24

me deobligu prin această în publicu, dacă marfa nu convine, a o rentōre: fara nici o greutate. Indreptu la epistolele de multiamita ce mi-au venitu, și pe cari imi voiu permite ale publica successivu. — Cine dorese deci a primī pe banii sei o marfa buna și solida și nu lapedatura, se se adressedie numai cătra

A. Fraiss,

Vien'a, Rothenthurmstrasse 9, vis-à-vis de palatulu archiepiscopescu.

Pentru cei ce patimescu de pieptu și plumani.

Wilhelm's
Allopu de plante Schneeberg

alu lui

Franciscu Wilhelm, farmacistu în
Neunkirchen (Austri'a de josu.)

În decursu de 25 ani s'au probatu a fi de cea mai mare fortia vindecatōre și usiuratōre pentru morburile organelor de respiratiune, pentru catarele gūtlejului și alu bronchiilor, tuse spasmodica, ragusiēla, multe alte suferintie ale gūtalui și ale plumanilor.

Fōrte de recomandat este acestu sucu că preservativu pe tempuri negurōse și aspre.

Fiindu de unu gustu placutu, elu este folositoru pentru copii și o necesitate pentru ōmenii cari suferu de plumani; era pentru cantareti și oratori în contra vocei inflorite, seu chiaru în contra ragusiēlei, elu este unu mijlocu nedispensabilu. — Numerōse ateste probesa cele afirmate mai susu.

Se afla de vendiare în sticle à 1 fl. 25 cr. în Sibiu la d-nii Fried. Thallmayer și L. B. Misselbacher sen.

Onoratulu publicu se cēra totudeauna specialu Wilhelm's Allopu de plante Schneeberg, fiindu-că acesta se produce singuru numai de mine, și de ōrece fabricatele puse la vendiare sub firm'a Julius Bittner Allopu de plante Schneeberg, sunt nisce imitatiuni nedemne, asupra caroru atragu deosebit'a atentiune a publicului cemperatoriū.

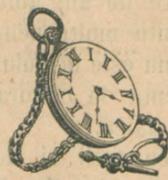
(2) 23—25

(41)

10—24

Numai odata

se ofere ocasiune asia de favorabila, de a procura unu orologiu escelentu, cu jumetate pretiulu.

DESFACERE grandiōsa.

Raporturile politice, care s'au ivitu în întregu continentulu Europei, n'au lasatu neatinsa și Elveti'a. Consecenti'a a fostu emigrarea lucratorilor în masse, care a periclitatu existenti'a fabricelor. Si fabric'a reprezentata de noi, care e cea dintai și cea mai însemnata fabrica de orolōge, a închisu de o cam data fabricarea sa, incredintiandu-ne pe noi cu vendiarea fabricatorulu sale. Aceste asia numitele orolōge-de-buzunariu-Washington, sunt cele mai bune de pe lume, sunt fōrte elegantu gravurate și infrumusetate și lucrute dupa sistem'a americană.

Tōte orolōgele sunt repassate (esaminate) pe secunda și garantamu pentru fiacare 5 ani.

Că dovada a garantiei sigure și a soliditatii celei mai severe, ne obligamu prin acesta în publicu, că suntemu gata a reprimi și schimba fiacare orologiu, ce nu convine.

1000 remontoire de buzunariu, fara cheie de întorsu la tōrta, cu mantela de cristalu, regulate cu acuratetia estrordinara pe secunda; afara de această aurite prin electrogalvanismu nou, dinpreuna cu lantiu și medalionu etc., pretiulu de mai înainte fl. 25, acum numai fl. 10.20 de unlu.
1000 ancore esemplarie de lucsu din nicol-argintu, pe 15 rubinuri cu cadranuri în emailu, aretatoru de secunde, sticla lata de cristalu, mai înainte cu fl. 21, acum numai fl. 7.25 de unlu, tōte repassate pe secunda.

1000 orolōge-cilindre infrumusetate în capsula de nicol-argintu, cu sticla lata de cristalu, pe 8 rubinuri fōrte finu repassate, dinpreuna cu lantiu, medalionu și cutie de catifea, mai înainte fl. 15, acum numai fl. 5.60 unlu.
1000 orolōge ancore de argintu veritabilu de 13 loti, probatu de oficiulu monetariu c. r. pe 18 rubinuri, afara de această aurite prin electricitate, fōrte finu regulate. Orolōgele au costatu mai înainte fl. 27 acum numai fl. 11.10 unlu.

1000 orolōge remontoire-Washington de buzunariu, din argintu greu și veritabilu de 13 loti, probatu la oficiulu c. r. de punciare, pe langa garantia severa, repassate pe secunda, cu mecanismu de nicol asia, încātu orolōgele aceste n'au nici candu lipsa de reparatura. Orolōgele aceste au costatu mai înainte fl. 35 și astadi se capeta cu pretiulu fabulosu de estinu numai cu fl. 16. Afara de această langa fiacare orologiu se da gratuitu unu lantiu, medalionu și cutie de catifea.

1000 orolōge pentru dōmne, de auru veritabilu, cu 10 rubinuri, mai înainte cu fl. 40, acum cu fl. 20.
1000 orolōge remontoire de auru veritabilu pentru domni sau dōmne, mai înainte cu fl. 100 acum fl. 40.

650 orolōge de parēte cu încuadratura de emailulu celu mai finu și cu mecanismu de sunatu, mai înainte cu 6 acum cu fl. 3.75 unlu repassatu.

650 orolōge desteptatōre, cu aparatu de larma, fōrte finu regulate, aplicabile și că orolōge pe masa de scrisu, mai înainte fl. 12 acum numai fl. 4.30.

650 pendule cu lucr fōrte finu de sculptura în casulii înalte gotice de lemmu, de întorsu în fiacare a opt'a di, regulate finu pe secunda, fōrte frumōse și imponente; de ōre-ce unu astfelu de orologiu si în 20 de ani mai are pretiu indoitu, se nu lipsesca astfelu de orologiu din nici o familia, mai cu sama pentru că astfelu de piesa de cabinetu este decoru în fiacare locuinta. Orolōgele aceste costau mai înainte fl. 35, acum numai fabulosulu pretiu esceptionalu de estinu de fl. 15.75 unlu.

Comandandu cine-va orolōge pendule, are se adauge și o arvuna.

Adress'a:

Desfacere de orolōge

Fabricēi de orolōge Fromm.
Vien'a, Rothenthurmstrasse Nr. 9, Parterre.

Editoru și redactoru responsabilu: G. Baritiu.
Tipariulu lui W. Krafft.